

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

președinte – Constantin Gurschi,

judcători – Ion Arhiliuc și Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de petiționarul Asimionese Vasile, reprezentantul SRL „Asiminord”, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Briceni din 25 februarie 2013,

C O N S T A T Ă :

1. La Judecătoria Briceni a parvenit plîngerea declarată de SRL „Asiminord”, împotriva acțiunilor organului de urmărire penală, prin care s-a solicitat să fie anulată ordonanța procurorului din procuratura r-lui Briceni, Russu T., din 21 ianuarie 2013 prin care s-a respins plîngerea privind începerea urmăririi penale și ordonanța procurorului r-lui Briceni din 13 februarie 2013 privind respingerea plîngerii împotriva ordonanței din 21 ianuarie 2013.

2. Prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Briceni din 29 aprilie 2013, plîngerea înaintată de SRL „Asiminord” a fost respinsă, ca neîntemeiată.

3. În motivarea soluției adoptate, s-a menționat că potrivit art. 313 alin. (1) CPP, plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigație pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe.

În conformitate cu art. 313 alin. (2) p. 3) CPP, persoanele indicate în alin. (1) sînt în drept de a ataca la judecătorul de instrucție și alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei, iar potrivit art. 313 alin. (5) CPP, judecătorul de instrucție considerînd plîngerea întemeiată, adoptă o încheiere prin care obligă procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului sau ale persoane juridice și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate, constatînd că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, judecătorul de instrucție pronunță o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate. Copia de pe încheiere se expediază persoanei care a depus plîngerea și procurorului.

Potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă.

Astfel, reieșind din conținutul ordonanțelor contestate, declarațiile participanților la

proces, materialul de refuz nr. 874, conform căruia Asimionese V. a depus o cerere către comisarul CPR Briceni, prin care a solicitat comunicarea prealabilă în formă scrisă despre ziua și ora când colaboratorii CPR Briceni vor putea să fie prezenți la fața locului pentru asigurarea ordinii publice în timpul ridicării și transportării celor 2 bălci de beton într-o altă locație. Această cerere a fost înregistrată la 12.06.2012 în registrul R-2 sub nr. 1540. Procurorul adjunct al procuraturii raionului Briceni, Fencovschi I., la 13.12.2012 a expediat această plîngere pentru luarea unei decizii conform art. 274 CPP Șefului SUP al CPR Briceni. Procurorul adjunct al procuraturii raionului Briceni, Fencovschi I., nu a avut dreptul de a expedia această plîngere pentru luarea unei decizii conform art. 274 CPP din motivul că însăși în cerere nu s-a solicitat atragerea a careva persoane la răspundere penală, în materiale nu este nici o autosesizare sau denunț.

Prin urmare, instanța de judecată a ajuns la concluzia că ordonanțele atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile persoanei juridice nu au fost încălcate, fapt ce a dus la respingerea plîngerii.

4. Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs în anulare de către petiționarul Asimionese V., reprezentantul SRL „Asiminord”, prin care solicită casarea încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Briceni din 25 februarie 2013, cu remiterea materialelor la o nouă rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, petiționarul invocă că judecătorul de instrucție a judecătoriei Briceni, prin încheierea din 25 februarie 2013, nu a apreciat la justa valoare argumentele sale despre ilegalitatea ordonanțelor contestate și eronat a ajuns la concluzia că n-au fost depistate încălcări ale drepturilor și libertăților omului sau a persoanei juridice, precum și concluzia că procurorul, Fencovschi I., nu a avut dreptul de a expedia plîngerea mea inițială pentru luarea decizie în ordinea art. 274 CPP, în CP Briceni.

Petiționarul consideră că toate argumentele despre nesoluționarea cererii sale inițiale constituie un viciu fundamental care afectează încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Briceni din 25 februarie 2013, iar lipsa de motivare adecvată a cerințelor legii într-o hotărîre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil și la un recurs efectiv, precum și dreptul persoanei la acces la justiție, garantate de art. 6 și 13 CEDO, art. 20 din Constituție și art. 313 din Codul de procedură penală, care au fost încălcate în mod vădit, iar erorile de drept nominalizate reprezintă un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărîrea contestată.

În drept, recursul în anulare declarat se întemeiază pe prevederile art. 313 alin. (1), 452 alin. (3), 435 alin. (1), 457 CPP.

5. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil pentru următoarele considerente.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit dispoziției art. 452 CPP, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În continuare, Colegiul penal specifică că, la 27.10.2012 a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. Potrivit pct. 144 al art.(1) din legea menționată, prevederile expuse în alin.(2) și (3) din art.452 CPP au fost abrogate.

Alin. (3) al art. 452 CPP, pînă la abrogare, prevedea că persoanele menționate la art. 313 alin. (1) CPP, precum și Procurorul General și adjuncții acestuia, pot declara recurs în anulare împotriva încheierilor irevocabile a judecătorului de instrucție cu privire la pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.453 CPP.

În speța în cauză, recursul în anulare a fost depus la 22 august 2013, deci după intrarea în vigoare a legii menționate.

În consecință, pornind de la dispoziția art. 3 CPP, se menționează că în desfășurarea procesului penal se aplică legea procesuală care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Legea procesual penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile acesteia, în perioada de tranziție la o nouă lege procesual penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă, cu condiția că caracterul ultraactiv al normei trebuie să fie reglementat expres de legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04. 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 452 alin. (3) CPP, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 66, care prevedea posibilitatea contestării cu recurs în anulare și a încheierilor irevocabile adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, recursul în anulare depus de recurenți urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind utilizată o cale de atac neprevăzută de lege pentru asemenea hotărîri judecătorești.

Un alt argument în sprijinul soluției adoptate îl constituie faptul că, potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierile judecătorului de instrucție, adoptate pe marginea examinării plîngerilor declarate împotriva ordonanțelor procurorului privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale cu reluarea urmăririi penale sînt hotărîri irevocabile, iar căile de atac împotriva acestora pot fi exercitate în strictă conformitate cu legea, de la care nu se permite nici o derogare.

Principiul irevocabilității hotărîrii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, la caz, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărâri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Prin urmare, din interpretarea dispozițiilor legale sus-menționate raportate la cauza dată rezultă că, în ceea ce privește încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, aceasta nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute de alin.(1) art.452 CPP, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție, care este irevocabilă, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Eliminarea căilor extraordinare de atac în această materie este justificată și de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acestora și obținerea în mod rapid a unei hotărâri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar asupra acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitatea specială de investigații, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

În final, concluzionând asupra celor expuse, statuăm că noile modificări survenite în procedura penală, permit de a conchide că hotărârile adoptate de judecătorul de instrucție în ordinea art.313 CPP, privind pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, începând cu 27 octombrie 2012, nu mai pot fi examinate în ordinea recursului în anulare.

6. În conformitate cu art. 456 și art. 432 Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Asimionese Vasile, reprezentantul SRL „Asiminord”, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Briceni din 25 februarie 2013.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 29 ianuarie 2014.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Ion Arhiliuc

/semnătura/ Liliana Catan

Copia corespunde originalului
Președintele ședinței

Constantin Gurschi